

บทละคร ร้อง

เรื่อง พระพุทธเจ้าเดิม

ใน พระราชพงษาวดารไทย

เมื่อ ต้น แผ่นดิน พระ ชาติาธิเบศร์

มี จอจุด ศักราช ๓๐๕๙

(ประเสริฐ อักษร วนา)

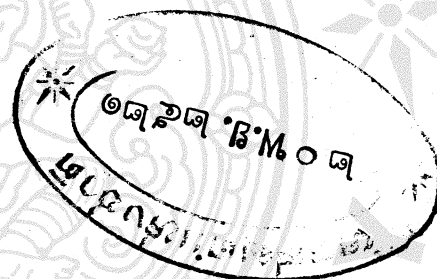
สำหรับ ดนตรี หลวง นฤมิตร

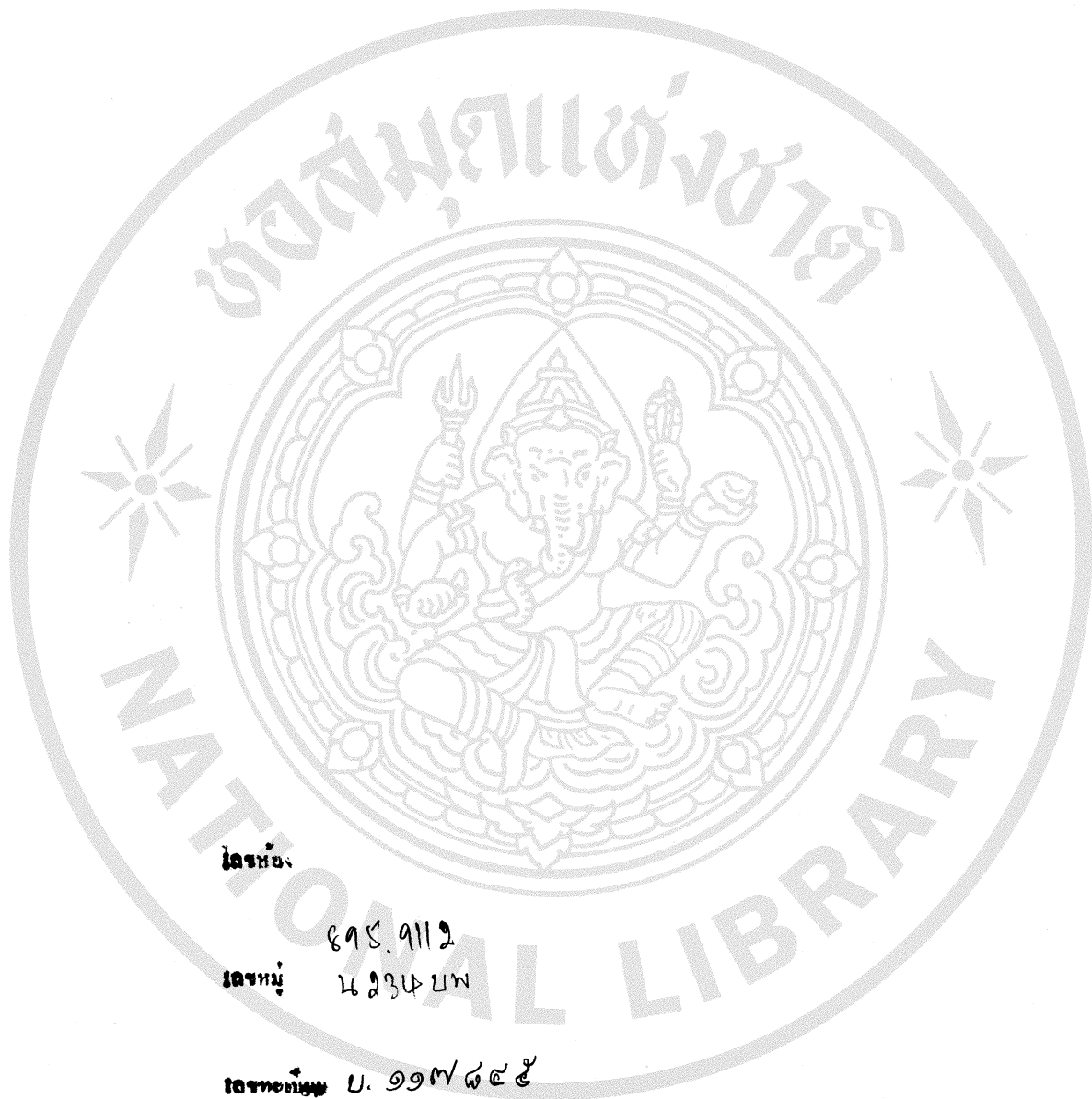
ว.ศ. ๓๒๙

โรงพิมพ์ ศุภการ จำรูญ

จารึกประวัติหอสมุดฯ นพท., ๒๔๐๔-๒๔๗๔

เลขที่:

๕๙๕.๙๑๑

เลขหมู่:

๔๒๓๔๒๗

เลขทะเบียน: บ. ๑๑๗๘๕๕

ณ. ๒๐๓

เรื่อง พระพุทธเจ้า เลือ

ใน พระราชพงษาวดารไทย เมื่อ ต้น แผ่น ดิน
พระ ชาติาธิเบศร์ ปี จอจุลศักราช ๑๐๕๘ (ประ
เสริฐ อักษร วิชา สำหรับ ถวาย ถวาย นามนิมิตร ศก ๑๒๘)

ชุดที่ ๑

(เชิญเสด็จ) ฉากใน พระตำหนัก ตึก ส้มเต๋ง พระ
อรรคมเหษี ขวา ตัว ถกรมี่ กรม หลวงโยธา ทิพ
เจ้าพระขวัญ ราไชธ นัก พระดัษฐาธิราช พระพี่เลี้ยง
แด ขำหลวงเผ่า แทน

๒

เชิญ เสด็จฯ

สรวัยสันตติ วัฒนศิริ ๑ (ถูกคู้) ถ่มเต็จ พระ,
มเหษ, มี พระ ยศ พร้อมโอรส, รวม อูระ, เจ้า พระ
ขวัญ พระ ชรรษา, ย่าง สิบ สาม, โฉมงาม ครัน
พังโล่ กันต์, แห่ใหญ่, ได้ สอง เดือน ดำรงที, มียะ
บุตร, สุด สวาคี ของ บิดุราช, ชนน, ไม่ มี เหมื่อน
คิน อุกต์, บัดถพี, กรุงศรี ดีเทอน แล้วดี เทอน, ทุก
มณฑล, คน นิยม เป็น อรรค ชาติ, ราชนัดา, พระ
นารายณ์ ไทย ทั้ง หลาย, นับ ถือ, ถือ ขรม ขัตติยะ
เลิศ, ประเสริฐ ฐิด, เอก อุดม ทัว นิคม, ส้มคมา,
เป็น ขาไทย ๗ ๖ คำ

เมาไมไม ๑ (ถูกคู้) พระ มารดา, เจ้าฟ้า,
โยราทิพ ยัง ชิบ ๆ, แสบ พระ แด, แปรไม่ไหว ถึง
โปรดปราน, พระ กุมาร, ดัก ปานใด ก็มีได้, วาย
เทวศ, ส้ม เพท พงษ์ ถูก ยา แผลด, แปร ปน, คน ทรลักษณ

พระพุทเจ้า เลื้อ

๓

ตอง เลื้อ คักคัก, เลื้อม ตระกุด, ประ ยรหงษ์ ด้วย เค็ดม

คตัง, ทังไม่นัก, วั คัก องค์ ถึงมี ปดง, จิตรก ช้า,

ครำ รทม จะ คัด ฆ่า, ต่วาม, ต่วี่ ร้าย ก็ น้า

ชาย, อุบาทว์ หนึ่ง, ถึง มีดม จน เกิด พระ, ฤก ยา,

คู่ อารมณ เมื่อยาม ชม, พระโอรส, ปดต วัณ จวน ๗

๖ คำ

เฮว นาง ๑ (ลูก คู่) พร้อม ช้าไทย, ประทับ

ใน, คำหนัก คัก คอย วั คัก, ทวงต๋มาย, คตาย กำ

ศอญ ครัน หวด ถึง, พระธา ตา, ครา ประ ชวร ก็

อัก อ้วน, ออก สักเวช, น้า เนตร คตอ นัก พระ คัด,

ฐาที่, พระ พิ เลียง ประ คอง เคียง, ตู แด, ประ แจ

ประ จอ เจ้า พระ ชวณ, ฤก เจ้า, เผ่า พนอ ชั่ว

ชตอ, เลียง พระไทย, ให้ ลำ รามู ตัง เครืองว่าง,

วาง ถวาย, ม่าย วัน นัน เจ้า พระ ชวณ, ค้อง จิตร,

๔ เชิญเสด็จ
อุทิศนหว่า เสด็จ พนาง, ทาง แถดง, พระอา การ
ทูลพระมาร, ตรพว้า, ช่าง ว่าพรวณ ๗ ๖ คำ เจริญ
(ทูล พระ อา การ ส้มเด็จ พระธาดา ชิบะศรี แด่เกล้า
ถวายถึง หัตถ์ ทรง ม้า เทศ ณท้อง ดันาม หลวง หน้า
พระ ที่นั่งจักร วรดิ หัตถ์ ทรง คัด แด พงง สาคตรา
วรุณทวิชิต ต่าง ๆ ทั้ง ทรง คึกษา พินาเดช หนังสือ
แด่ สรรพ ศิลปสาคร พระพี่เลี้ยง แด ข้า หลวง ก็ กราบ
ทูลเรื่อง ต่าง ๆ ให้ เจริญ พระราช ฤไทย)
อม คัก ๑ (ลูก คู่) เหลือบ เห็น นาง, พนักงาน,
งาน, คลาน เข้ามา ถวาย วันทา, ทูล กะ, เจ้า พระขวัญ
(พนักงาน) มีเด็ก ซา, หา บณ, คน ลำคัมย เชิญ พระ
มัตน, ทูล ว่า, ให้ มาเชิญ เฝ้าที่ พัก, พระ ตำ หนัก,
นอง ทวาย ทรง ม้า ถวาย, ตัว ท่าน, สรรเสริญ ใคร
ทอด พระเนตร, เหตุ พระ องค์, ทรง เจริญ เพื่อ เพลิด

พระพุทเจ้าเลื้อ

๕

เพ็ดน, กระมดมาน, ประทาน พร ๗ & คำ เจริญ

แขก หนึ่ง ๑ (ลูกคู่) ทราบเขย ทราบเท่า

หน้า เจ้า พระขวัญ, รับ รุด, ไม่ ยุค หย่อน เด็กเสวย,

เคย ทด, พระ มารดร (เจ้าพระขวัญ) ต้องรับ ร้อน,

เฝ้า พระพี่, เดียว น พัดนี้ อุดค อยย, คอยฟ้า, เมื่อ

ชา กลับ จึง จะรับ, ประทานใหม่, เอาไว้ นั้น กราบ

ทูล ถา, ข้ามไม่ได้, ถัดไม่ทัน มีพระบั้น, ชูรให้หา,

ฟ้าต้องไป (โยราทิพ) เสวยเสี้ย ก่อน, การ ร้อน,

เมื่อไหว หน้า กระทรงม้า, ข้าง คว, ด่วนไปได้ หา

บน คอย, หนอย เห็น, มี เป็นไร ท่าน คงไม่, ทรง พระ

โกรธ, โปรด น้องรัก (เจ้าพระขวัญ) ไม่ได้เพคะ, ถูก

จะ, ไป ทูลขอ ม้าเทศดี, ดี มอ, มา คำ หนัก ทั้ง

จะ ทด, พระ อา การ, เมื่อ ท่าน ชัก ถูก เกรงจัก, ทรง

คำหนี, ตีเตียนฟ้า ๗ ๘ คำ จรจา (พระมารดา
ห้ามก็ไม่ยอม ต่วนแต่งพระองค์จะรับเสด็จ)

อาเฮีย ๑ (ลูกคู่) กราบ ส้มเต๋จ,
มาตุเรศวร, เสด็จ ลูก ข้า หลวงพลก, พร้อมพริก, นัก
สัตสุา ค่วนจากพระ, คำหนัก คัก, กัก ๆ มา เกรง
พระเดช, เชษฐา, ไม่กล้า ดอง ๗ ๒ คำ เพดงเร็ว
หก บท ๑ (ลูกคู่) กราบ หลวง, เจ้าฟ้า,
โยธาทิพ พระเนตร กะพริบ, เขม่น ขวา, ด้ร้ำดยของ
ยามอาเภท, เหตุจะ มี, ที่ ทำ นอง หาย พระไทย, มีใคร
คตอง, จ้อง วิ่ง เวียน วามพระทรง, หิว ๆ, ริวอารมณ์
ชั้น บรรทม, พระแท่น ชั้น, มั่น พระเคียร เหมือน
พระวา, โยโยก, ไอ้ก อาเจียน ให้ คตณ เหยน, เรียก
โอสถ, บด มาพด้น ๗ ๔ คำ จรจา (ข้าหลวง บดพระ
โอสถ แก้วพระ วาโย ถวาย)

พระพุทธเจ้า เลือ

๗

ตะนาว ๑ (โยชาติพิ) สัมเพท พระ, ชาติา.

มหากระษัตริย์ พระโรค คัด, พระกระยา, ไก่

อาตัญ พระวงษา, ข้า ทูต, ถอนง นั้น ก็ พร้อมกัน,

มิได้ขาด, นอน ราช วัง ถึง แดน เกดียด, เด่นยด พระ

วงษ์, ก็ ส่ง สาร เขา ทน ทาน, จง รัก, สัมค หวัง

สัน บิดา, ถู กยา, อยู่ ถ้า พัง จะเป็น ยัง, ไรไป, ก็

ไม่ รู้ พระ วัง หน้า, สวรรค์ คัด, ก็ หัก หาย จะ รัก หลาน,

ญา จะ ชัง, ยัง แดง อยู่ แน่น เขา ได้, สัม บัด พ่อ, ก็ พอ

ดู ถู พร เพชร, เดจ หง คู้, คง แข่ง กัน ที่ วัง หน้า,

วัง หดัง, ถึง ยัง ว่าง ไหน จะ วาง, พระ ชุระ, ให้ พระชวัญ

(ถู กู้) กัดุ้ม พระ จิตร, ยัง คิด, ยัง คิด ตัน ยัง

หวั่น ๆ, วาบ เทวศ, น้ำ เนตร นอง ข ๘ คำ โอด

บิต ม่าน

ชุดที่ ๒

(คำเร่จโทษ) ฉากหน้า พระ คำหนักหนองหวาย

ในพระบรม มหาราชวัง กรุงเทพ ทวารวดีศรีอยุธยา คั
 ทกร มี พระมหา อุปราช สรรค์ศักดิ์ ประทับ ณ พระคำหนัก
 หนองหวาย เจ้าพาเพชรเจ้าพาพร ราชบุตร แด ราช
 บริพัตร ฝ่าย พระราช วัง บวร เฝ้าพระบาท

ฝั่งแถว คัด ๑ (ลูก คู้) พระ สรรค์ศักดิ์,

อรรค ญะอุปราช ทรง อาณาฏ, ราชกุมาร, พาต ชัน
 ช้อง ด้วย แรวง, แดง อัจฉา, เจ้า พา น้อย (สรร
 ศักดิ์) นำจะ ค้าง, แข่ง คู้, ถัดวัง โศค อำนาจ,
 แย้งเอา ราช, ะธัมปัต ควร จะ คัด, เลียน หนาม, หมด
 ความ กิ่ง ราชฎ, กระจ้อน ช้อ, นั ถ้อ จริง ข้ำไทย
 มาก, หาก นิ่ง, จะ ยิง ตาม ๒ & คำ

พระพุทธเจ้าเลื้อ

๘

สรวอย ดาว ๑ (ลูก) ครุฑ ปกษา, เจ้า
ฟ้า, เพชร ฟ้าพร เป็นการ ร้อน, คุยหะ รหัท, คัดเลี่ยน
หนาม (สรรค์กั) จวน จะ ถิ่น, แผ่น ดิน น้า, พยา
ยาม ให้ หมด คร้าม, หาม รบ, จบ เลี้ยที่ วัน สอง
วัน, คง สวรร, คต แน่ จำ ต้อง แก่, มือ สัตว์, ตู
อย่า หนึ่ นั้ และ ข้อ, พ่อ คุตล้าห์, ถง มานั้ เด็กชา
ที่, ไ่ว้ ใจ, ไซ้ ไป เชนุ บอก ว่า พ่อ, ขอ ปะ, เจ้า พระ
ขวัญ ด้วย พระ บัณ, ทุระ จะ, สรรเสริญ ทรง ม้า
เทศ, ทอด พระเนตร, ให้ เพ็ด พดิน เพราะ พเอน,
มัน กำลั, คลั่ง ชี ม้า ว่า กระไร, คน ที่ไป, ยัง ไม่ กลับ
เป็น ความ ถับ, กำขั บ ทัก, ไป หนัก หนา แม้น เซอะ
ชะ, จะ ต้อง เก็ก, อ้าย เด็กชา เตรียม อย่า ข้า,
ท่อน จันทน์, แม่ ชัน พร้อม ๒ ๘ คำ เจริจา (ครุฑ
ราไชบาย ปรี วิศก คอย แดให้ เตรียม ส้าเว้ ใจโทษ

เพลงฉิ่ง เจ้าพระขวัญเสด็จ ออก มา กับ พระพิ
 เที่ยง ข้าหลวง เด็กชานำเสด็จ)

สดายง แปลง ๑ (ลูก ค่ำ) เจ้าฟ้า ขวัญ,
 มั่น พระไทย, ไคว่ เฝ้า แหน เหยี่ยม แบน, ทรง คอ, ไม่
 ท้อ ถ่อม กน พระ กตต, ยศใหญ่, ข้าไทย ถ่อม พระ
 พิเศยง, เคียง ถนอม, พนอรวัง ถึงคำหนัก, หนองหวาย,
 พอน่ายคล้อย เจ้าฟ้า น้อย, ชนชม, ส้มหวัง ข้าหลวง
 ย่อ, ลงจากคอ, ไม่รอรัง ครงไปยัง, วง หน้า, ปรีดา นัก
 ถวายบังคม, ส้มเด็จ, พระพิเจ้า น้อมเกล้า, เคารพ,
 ชมพระศักดิ์ กอตรัด, ตรัสจ้อ, ไม่รบทัก ด้วยเรอรัก,
 เชษฐา, กว่าใครๆ นักสดุชา, ข้าหลวง, ทงปวงนี้ คอย
 รวง, ทูต กระหม่อม, พร้อม อยู่ ไกล (เจ้าพระ ขวัญ)
 จะ ทอด พระเนตร, ม้าเทศ, ชั่วองไฉ นื่อง คงได้,
 ม้าฝรั่ง, เป็น รวงวัด ส้มเด็จพิ, เขาว่า มี, มั่น บอก

พระพุทเจ้าเล็ก

๓๑

เด็ก ทำ ด้วย เหล็ก, ประทาน ฟ้า, หนึ่ง คำนัน เออ
ตาม ห้อย, ฟ้า น้อย, ยากได้ อัน เสร็จของ กุ ดัน, มา
ทรง, คง ประทาน ข ๑๐ คำ เจริญ (จบ เถาะ
พระ มณฑุ ข้ำ หลวง ก็ กวัก ว่า ข้าง ครัด)

อม เมีย ๑ (ลูก คู่) ส้ม เหย ส้ม มาท
พระ มหา, อุปราช, ขาดิ เหยม หาญ ครัด ข้ำ ไทย,
ไต่ให้ ออก, นอก พระถาน อุดะ หม่าน, ญบฉิม, หัม ประตุ
นำ ดัง เวช, ฟ้า น้อย, พดอย กัก กัก พอ พยัก, เขา
ก็ กราก, เข้า ตาก ญ ญุดเข้า คัก, หนอง หวาย,
ม้าย กัน กรู ลำเว้า โทะ, อุโฆษ ชู, ด้วย ท่อน จันท์
เอา ศพ ลง, ญง ขนัน, แม่ ขน รับ พระ ศลุม ๆ, ญบ
ฉิม, อยุ่ คัม ขัน ข้ำ หลวง ยก, ออก มา, มี ข้ำ พัด
ไป ผั่ง วัด, ถัด นั้น, โคก พระยา ข ๖ คำ โอศ เชิด
(ข้ำ หลวง ครัด นั้น)

๑๒ ตำเร็จโทษ

ธิดากะทุม ๑ (ตูกุ) เสร็จปราบเสียน,
ดึกกร, บวรราช องค์อาจ, อมรินทร์, วิเศษยา เสด็จ
จะจาก, ราชวัง, ไม่นั่งช้า กลับคืนยัง, วังหน้า,
กัณฑ์ออก ๒ ๒ คำ คุกพาทย วัธสามตา (ตำรว
แห่เข้าโรง)

ฝรั่งเดว ตัด ๑ (ตูกุ) นางข้าหลวง,
พระพี่เลี้ยง, เพียงใจขาด กำปนาท, นิ่งตั่ง, อัง
ลักครุ ร้องไห้ไต่, ไร่ชิง, กนังกร เข้าประตู
วัง ถิ่น, ถิ่นเทาๆ ๒ ๒ คำ เชิด
ปิดม่าน

ชุดที่ ๓

(โฉม ๑) ฉากอย่างชุดที่ ๑ ตัวตกร
มี กรมหลวงโยธาเทพ ทรงพระบรมม บนแท่น

พระพุทธรเจ้า เลือ

๑๓

พระไธยาคัน นาง ขำ หวด ถวาย ยุ่งาน นวด แด พัด

ถมพัดชายเขา รัตนศรี ๑ (ถูกคู้) ยามอา

เภท, เหตุ สัทธิ, ไช้ ชอน เช็ด จิ้งจกเด็, กรม หวด,

ทรงวงแหง ฝอยเคตม หดบ, ถนนิมิต, พระจิตรเว้า

ฤทธิพนั ผก, พระตุเจ้า, ดุมนเดย เห็น ฟา ขวัญ,

พระ องค์ ดัน, ไทรมโตหิต ตรีตั้งอนงอ, ขอ อุดิต,

เหลื่อเสวย (เลี้ยงผู้) ส้มเค็แม่, โปรดฟ้า, เพ

คะเคย ชัก แดงโม, พทไร่เอ๋ย, เหวย ยัง ค้าง ประ

ทาน ตุก, ถุก ถน, กิน อว้อย โปรด หย่า ปล่อย,

ทรมาน, สง สาร์ บ้าง เห็นไหม เพ็ชา, ฟาน้อย,

เลื่อ ย้อย ปราง เป็น ถึง ขย้าง, น แดว หนอ, ขอ

ทูล ถา ๒ คำ เจริจา (เลี้ยงผู้ทูล)

พนัผู้รัง ๑ (ถูกคู้) กรม หวด, โยธา

ทิพ, กะ ปริน พระ เนตร แดง ตั้งเวช, ตั้ง พน, คน

ผวา ตกพระไทย, ไม่ทัน, ครัด บรรชา ก็ แลว
 เลี้ยง, นักตักฐา, โคก่าอั้ง ๗ ๒ คำ โศค เจริญ
 (พระพิ เสง ข้า หดอง ร้องให้ มา กราบ ทูลเหตุ)

เวศุกรรม ๑ (ลูก คู้) พอ ทรง ทราบ,
 วานไหว, พระไทยสร้า ส้มเค็ญฟ้า, กรมหดอง, ทุมทรวง
 ผึ่ง ทรง กรรแต่ง, แดียง นักหนา, นำพรัน พรัง บม
 ประ หนัง, สัน ช้วน, วิตุญญ ๗ ๒ คำ โศค (พระ
 พิ เสง ข้า หดอง ช่วย กัน แก้ว)

มอญ ร้องให้ ๑ (ลูก คู้) พอ พลิก ฟัน,
 สอน องค์, ทรง กรรแต่ง (โยธาพิพ) ไร่ ช่าง แกดง,
 ลูก คน เคียว, เจียว หนะ นี ยัง เยาว อยู่, ไร่ ทำ ร้าย,
 ใครได้ มี มิควร ที่, ทำ ทนง, ได้ ดง คอ ไชย ตาย
 แลว, (ลูก คู้) แคว ดิน, สัน สติ หมดดำริห์,
 ข้อน อระ, เขพะ สอ ทดง แด้น, แด้น สักเวช, น้ำ

พระพุทธเจ้า เลือ

๓๕

เนตร คณ (โยธา ทิพ) พุทโธ พ้อ, พา พระ ขวัญ, ของ
มารดา (ตุก คู้) ไม่ แต่ง องค์, ทั้ง ไม่ ทรง, ส่นอง
บาท สู้ บรรยง, ครัตนา ศน์, ปราสาท หน้า คณ
บรรทม, ห่ม หุ้ม, ขยุ้ม มา นัก สัตสุธา, ข้ายไทย, ร้อง
ให้ตาม ข ๖ คำ เขต ดิ่ง โอศ

เปิด ม่าน

ชุด ที่ ๔

(สวรรคต) ฉาก ใน ที่ พระ บรรทม ส่มเด็จ พระ
มหา บุษย์ ใน พระ ที่ นั่ง บรรยง ครัตนา ศน์ กำลั ทรวง
พระ ประชวร พระ อาการ เป็น อาสนัน ที่ องค์ศ มี พระ
มเหสี กตาง ท้าว นาง พระ ส่นม แด หมอ หลวง พยาบาล
นี้ เบื้อง บงกช มาศ (แต่ มิ เห็น พระองค์)

หุ้มน รัตนศรี ๑ (ตุก คู้) ส่มเด็จ พระ, มหา

บุรุษ, มกุฏพิภพ ทรงประสูติ, จอนจะจบ, หลบต๋ยาม
 มเหสี, กตาง เทวค, น้ำเนตร ทราม คอย ทูต ถาม, พระ
 อาการ, ถิบาด วัง จอม อย่งาน, เชิญ ฟาน, พระ
 โสธก ให้ หมอ มด, พระ กระยา, เชิญ มา ตั้ง หมอ
 นวด หนอง, วาโย ถอย, ค่อย ประทัง จอมโปรด
 นัง, บัด พระ แลว, รือ แวครัน ๗ & คำ เจริจา (รักษา
 พยาบาด กรมหลวงโยธาทิพ ทรง พระ กรรแสง
 ทรงเข้ามาทอด พระ องค์ ดัง ทรง หน้า พระแท่น)

โอ้ชา กุฏ ๑ (โยธาทิพ) ใจ จะขาด, เหมือน
 ไคร ฟาด, คอขาด แลว พระ ลูก แก้ว, คู่ชีวา, เจ้า
 พาชวัญ ครัด ยม ย่อง, เดว ยของ, ว้าง ด้วยกัน
 แม่ องค์ ลั่น, ทราบ ว่า ชน, พระ มัณฑร ครัดให้ หา,
 ชี ม้า, ถวาย คว ไร่ ทั้ง กตว, รักพิ, ไม่ มี สุนัข ห้าม
 เทาไร, ไม่ พัง, ตั้ง ประมุด เดือด ตาคร, ดี แต่, จะ

พระพุทธรเจ้า เลื้อ

๑๗

แหวไป ฝาก แดงโม, พุทโธ่เอ๋ย, เสวย ค้าง เป็น
ถึง อย่าง, นเห็น, เหลือ เป็นได้ นัก ตั้ฐา, มาบอก
ว่าออกไป บังคมไหว้, กอด พระพี่, ยินดี นัก เจ้า
สระ คักดี, อักคณฺญ, ตามนุษย์ ให้คนดู, ดู
เรา, เข้า คำหนัก ไม่เวทนา, ฆ่า เสียได้, อ้ายใจยักษ์
ดู จงรัก, นียก เห็น, เป็นสัตว์ โธ่พาน้อย, พลอย
ตาย, ผิด ร้าย อไร ช่างทำได้, ลง คอ, ไซ้คอ สู้
ตรัส ฝาก ผั่ง, หวง คักษา, วิชา ครู มี ความรู้, ส่นอง
บาท, รับ ราชการ อยู่ดี ๆ, หนี กลับ มา, ฆ่า เสีย แล้ว
ทุล หม่อม แก้ว, บรมโกฏ, ไม่โปรด หลาน เด็ดจ
สถิตย์, ทิพาไทย, โย บรรดาต ให้เขาณตณฺ, หลาน
ชาย, น้อย ตาย แล้ว ข ๓๒ คำ โอต เกรจา (ปริ
เทวณาทุต ความ)

สรวรรค ๑ (ถูกคู้) ส้มเต๋จ พระพุท,
 ขเจ้า หลวง, ทรวง ยัด ๆ ครัดได้ ทรง, พัง รหัด, อด
 แอ้ว แอ้ว สักท้าน พระไทย, อาไทยโฮวส์, เป็น หมด แกว
 กระเคือก เคี้ยว, สักคังผวา, โคกาคูร ๗ ๒ คำ โอด

คนาว แลลง ๑ (ถูกคู้) แล่นพิโรธ, อุโฆษ
 คราง, พดาง คารัด มี ขอให้, ราช สัมบัติ, ศักให้ สัตถ
 อ้าย พ่อ ลูก, ถ้าม ขาย, ขาย ทรู กุด พระ บัณฑิต,
 เที้ยว หนอ ทำ, นำเข้าใจ ครัดให้ หา, เจ้า พัว, พิไชย
 สุรินทร์ เดิม นาย กรินท์, ราช นัค, เข้า มาไถด์
 ครัด เวร ราช, สัมบัติ, นัค เวียงไชย พดาง ทรง พระ,
 กรร แสงให้, อาไทย ลา ๗ ๔ คำ โอด เจริญ

ตาม กวาง ๑ (ถูกคู้) พระ ธารา, กี่
 อาดันน์, ทิวงคต พิโรธ ขอ, ทวยศ, กี่ หนัก หนา
 ไทรม น้ำ นตร, น้ำ มุก, ถึง ลูก ยา จนพระ วา, โย ประ

၈၆

ชุดที่ ๕

๑. คณูปาง

(๑๑ ค)

พระราชวัง,

พริก หอมด

ทรงทราบข่าว, พระเจ้าหลว, หลว

กราบ, มอญ ราช, ะลัม บัต

ให้พระนัดดาของ,

ครอง ถวาย ยิงเยอ หยิง, วิหิงสา, อารวม ขบ
พระ พัน, ฮัด ฮัด, ฮัด พระไทย ๗ & คำ

ฝรั่ง คง ๑ (ลูก คู้) พอ ออก หดง, ทิพ
มณฑัย, เพียรไป ลับ การ ถับ หดับ, ถักใน วัง,
บังไมไหว ทราบ ดำระพัด, เพื่อน ถนัด, ถักทางใน มา
กราบ ก้ม, บังคมไหว, ถนอง ทูต (ทิพมณฑัย)
ขอเดช, เฝ้า ถอง, ธูถ พระบาท พระเจ้าแผ่นดิน,
สิ้น ชั่วชาติ, ประสงค์ สุขุม มเหสี, ถนม นาง, ต่าง อาตุร
พิไชย สุรินทร, ปิ่น ประยูร, อยู่ข้างใน ๗ & คำ เจรจา
(ซักไซ้ ใน ทนใด เจ้า ฟา พระ พิไชย สุรินทร กับ
ข้าราชการ วัง หดง บางคน แต่ เจ้า ฟน กิจ งาน ภูษา
มาตา เขียว เครื่อง คีรี ราช กุณฑลย์ ออก มา)

โยน ดาบ ๑ (ลูก คู้) กระดอ เขย กระดอ
กระ ด่า เจ้า ฟา, พิไชย สุรินทร, หมั้นไมไหว เขียว

พระพุทธรเจ้า

๒๓

ศิริราช, กุรุภัณฑ์, สวรรณไมย มาหมอบก้ม,

บังคมไหว้, ถวายตัว (พิไชยสุนทร) ข้าพระ

บาท, ถวายราชสมบัติ ดำรงราชรัฐ, ปกเกล้า

เจ้าอยู่หัว ข้าพระบาท, ชาติเขตร, เช่นแต่จง

สวามิภักดิ์, จงรักภักดี, ราชอาณา ๗ & คำ เจริญ

ดวง พระธาตุศักดิ์ ๑ (ถูกคู่) พระราช

วง, บวร มหา, สวรรค์ ทรวงวางปิ้ง, ซึ่งพระภักตร์,

พยัค ว่า (สวรรค์) เราไม่รับ, กลับไป, โยเอามา

พระราชา, โปรดประสิทธิ์, ผิดโองการ ครุสเว

ราช, ๑๓๓๓, ๑๓๓๓, ๑๓๓๓, ๑๓๓๓, ๑๓๓๓, ๑๓๓๓,

๑๓๓๓, ๑๓๓๓, ๑๓๓๓, ๑๓๓๓, ๑๓๓๓, ๑๓๓๓,

๑๓๓๓, ๑๓๓๓, ๑๓๓๓, ๑๓๓๓, ๑๓๓๓, ๑๓๓๓,

(ไม่รับ พระพิไชยสุนทรก็ยิ่งกตัญญู)

กระบอก ๑ (ถูกคู่) จึงเจ้าฟ้า, พระพิไชย,

๒๒ ผชด ราช ด้มบค
ใจ ะชาด ชน วัธ ราช, ด้มบค บ่อ, กั คอ ดวน กถว
พระเต, ษา นภาพ, ทวาม ขบจน กราม ปลก, อก อ่วน,
ทุต อจน วอน เวร ถวาย, ราช ด้มบค, นคฺร ของ
ชาติ พระ อุปราช, กั มิ วัธ, กถบ ควธ ด้จน ให้
ครอบ ครอง, ศฤง ฆาร, ประทานพร ชน เคียร ด้ท่อน,
แทบพระ บาท, ยาจะนา (พิไชย สรินทรว) ข้า พระบาท,
วาศนา, บวรนี้ มคควร ท, ด้บ ด้นค, คิ วงษา บุญกั
นอຍ, ก่า ด้ง กั นอຍ, ถอຍ บุญญา ไทจน ะ ด้า, นารก
๕๕ เถยง, พระ เถยงไชย ชนบงชาจ, เออม เชาราช, ะ ด้มบค
คง ด้ย นคฺร, ด้ย กรุง, เกิด ยงใหญ่ ด้มณะ,
พราหมณา, ไพรว ฟ้าไทย คง ะได้, ด้เอด วัธ, ชอน
ร่า คาญ ด้วคฺร นคฺร, อัจฉริยา, มหา ประเสริษฐ์ คว
คน เถศ, บุญ, ภิ ด้ง ขาว ด้อบ รม, ด้่า ด้ม, มา ข้า
น่าน จัง ะ ทาน, เทวดา, วัธษา ด้ว อุประมา,

พระพุทธเจ้า ดื้อ

๒๓

มันพญา,ดีหราช มีธรรมชาติ, สุนัข, มักจะวิ่ง ด้วย
สุพรรณ,พะสน์รอง, ของ นาคตัว ชาติ ชาย ชั่ว, ดอก
ทอง, หดง ชั่ว ซึ่ง พระ องค์ ทรง, กฤษฏา, เดชา
ธิการ บารมี, ภินหาร, อันใหญ่ยิ่ง ควร ดำรง,
อาณาจักร, หลักไทยจริง อุประไมย, ได้ แก่ตั้ง,
สุพรรณไมย รอง ดลิกา,แห่ง พระยา, ราชสิทธิ์ เชิญ
ปรานี, โปรด ผดุง, พระ กรุงใหญ่ ทรง รับราช,
สมบัติ, ฉัตรเวียงไชย โดยภาวสุจระวิตะไนย, สัมใจคน
เหมือน พระองค์, ทรง มหา, การุ ญะภาพ ให้รับคาบ,
ทั่ว แผ่น ดิน, ดัน เหตุผล สัมณะ,พราหมณา, ประชาชน
อย่าให้เป็น, ชาติจต, ทูรณ วรอัน พัง บัญญา, บารมี, สู้
นุสสุ ทรง ทำ นุ, สำนะ ทาน, ดัง กาดะกัณ ไม่
ทรง รับ,เหมือนพระกตบ,ไม่อาทร ประชาชาติ, ราชฎ,
ทั่ว เสดมา บ้านเมือง,ก็จะเคือง,เชิญ กระหน่อน ราชฎ,

๒๔ ผศดรราช สัมบัติ
หมด พัง, จะ พัง หา กรินท์เก่า, น้อม เกด้า, บัง คมดา
ตาม ยถา, กรรม ถ้วน, เทียว นอน ตาย ๗ ๒๒ คำ
เจรจา (จึง วอน ขณะนั้น เสนา บัด มนตร์ มุข ถูก ชุน
จึง หลวง ต่าง ตาม กัน มา ถวาย บัง คม)
ทอง ย่อน ๑ (ถูกคู่) พระอุปราช, ฌาณ
มานะ, ธรรมศักดิ์ พยัค, ภาควิ นว, กรวไม่ หาย
เจ้าฟ้าพิไชย, สุรินทร หมอบ, ยอบ พระกาย ทุต ถวาย,
ศิริราช, กฤษณันท์ (พิไชยสุรินทร) พระชั้น ดง,
โทษา, ให้ ขำ บาท เสวย ราช, ขอ ตา, พระอา สัม
จงโปรดให้, เพชฌัญ, มา ฟาด พัน ดี กว่า บัณ,
ชูร ตั้ง, ให้ นัง เมือง หัว ขำบาท, ขาคี อ้อ แอ, ตัก
แต่ มนุษย์ ธรรม มกุฏ, หลุด กระ เค้น, ไม่ เป็น
เรื่อง เขาจะ แสง, เขาจะ ดำ, พา เข็ญเคือง เหมือน

พระพุทธเจ้าเลื้อ

๒๕

มณฑก, กระ ดก กระ เตือง, ชน ช่วอ ๗ ๖ คำ เจริญ

(วิง วอน เบี้ยว เบียว)

สิ่ง หัก โด เล่น หาง ๑ (ลูก คู่) พระ มั่นทุร,
พั่งทุต, ประมุต ส่นก เห็น หม่มุชชะ, มาตยา, มา ส่อๆ
ถวาย บัง คม, เจ้า อยู่หัว, ต่าง ค้างอ ช่วย เสริม ช้อ,
ค่อไนย, พิไชย สุรินทร เพื่อ ทรง พระ, กรุณา, รับ
อา ยาจน์ ถัดย ราช, ดำรงไฟท, พร้อมใจ สั้น ราช
ภักศ, สืบ ส่นอง, ครองแผ่นดิน ผดุง ภิณ, โยมกฏ,
อยุทธยา รับมกฏ, โดยพระ คุษ, ะณิ ภาพ ชุน นาง
กราม,, ถวาย บัง คม, ก้ม หน้า จึ่ง พระ พิไชย, สุรินทร
ฉลาด, ราชันดา น้อมเกษา, รับพระ ราช, ะโอง การ
บรมะบพิตร, เจ้าชีวิต, มหิศร์ สุร รับ พระราช, ะมัตทุร,
พระตก ท่าน เจริญ ส่าม องค์, เสด็จ ดำรง, สุธาธาร,
เสียดไฟว์ พ้า, ประชา ภาด, นิ วัน ทราย ๗ ๘ คำ

นาค บริพัทธ์ ๑ (ถูก คู้) จึ่ง พระบาท,
 บรมนารถ, ชาติ ประเทศ ทอดพระเนตร, ท้าว พระยา,
 เสด็จฯ ทง หาดาย นิยม บุญ, พัง พระ คุณ, เป็น มุถ
 นาย ต้ม พระรา, โสบาย, แสบ คาย คม มี พระโอง,
 การ คำนวณ, ตรัส เห็นอ เกด้า ให้ ข้าเฝ้า, ท้าว พระยา,
 เสด็จฯ ต้ม ถิ่น พิพัฒน์, ถวาย ถัด, ะยา นิยม ตาม
 บรม, ะราช, ประเพณี่ ให้ พร้อมกัน, อัญเชิญ, บรมศพ
 ดง พระโกฏ, เคารพ, จอม กรุง ศรี ประดิษฐาน, พิมาน
 บรรยงค์, ตรง คุณะซี่ ถัด หอง ที่, ทรง ธรรม, ถาวรคติ
 มี พระ ราช, ะโองการ, มาน กระที่ พระ มหา, ราชครู,
 รู้ กำนด จัด ราชฯ, ภิเศก อุดม, ต้ม พระยศ ประ
 กาศ ภู, เณติม พระราช, ะมณเฑียร ๗ ๘ คำ เจริญ
 ต้มิงทอง ๑ (ถูก คู้) ปาง นั้น เจ้านคร,
 พระ ยา ราม, เป็น พนาม เสด็จฯ ทราบ เพทะรา, ฐา

พระพุทเจ้าเต๊อ

๒๗

ประศวร, จวนเจียน จะ ม้วยเมียน, หมด พงษ์, ทิวงคต
หดวง őrคักคัก, โอรส őrก, นารายณ์ราช เณติม ชาติ,
ครอง แผ่นดิน, ดั้น ขบถ ถูก เจ้า นาย, มิได้ หมาย,
ทวยศ ถึงจะ ฆ่า, ปราบฏ, กตัญญู ยก ทหาร, แชก
ตั้น, ตันคร พถ นิกร, หดัก หดบ, เหลือ รบ őr
พยายาม, ส้ม ครัง, ตัง พัน őr หมายจะ őr, วงษา,
พระนารายณ์ ไม่ดำ őr, ปราบฏา, พระยา ราม มิขอ
ขาม, อาฆาฏ, คิต มาท หมาย ครัน แผ่นดิน, ดั้น
มนุษย์, ประทุษร้าย พระยา กตบ, ขยับ ขยาย, ถวาย
มังคม (ราม เตะ) ขอเดชะ, พระมหา, กรุณา
อันโทษา, ข้า พระ บาท, อาฆาฏ ข่ม รบ őr őr, őr
จะ มุ่ง, มารดม ต่างบรม, őr ราชวงษ์, องค์ นารายณ์
ที่ ทำ คัก, นก őr, จะ แก้ őr őr őr พระ วงษ์, ดำรง
แคว้น, แทน ถวาย บัด őr หมด, ขบถ ทมิฬ, őr

เจ้า นาย จิ้ง บาก หน้า, ผ้า กาย, ถวาย บพิตร พระ
เป็น ถุก, เจ้า เจ้า แดง, แกร ร้อน ดงโทษ กรณ, โกรธา,
อาญา สัทธ ก็ ยิน ยอม, น้อม กาย, ถวาย ชีวิต ไม่
น้อย จิตร, สัก แท้, แต่ กรณา ๗ ๑๔ คำ เจริญ

สตาย ๑ (ถุก) กระ ษัตริย์ หน่ม, มิได้
คุณ, อาณา ติ อโหสิ, เป็น แต่มอง, จ้อง ดู หน้า
พวก ชุ่ นาง, ต่าง คดถึง, ชมิ่ง คา ผู้ น้อย ผู้ ใหญ่,
ไม่กล้า, ว่า อย่างไร ๗ ๒ คำ

แขก มอญ ๑ (ถุก) เขมร ฤ กุระ, เจ้า พระ,
พิไชย สุรินทร์ ถวาย วันทา, สยามินทร์, ปันไผ่ ข้า
ราช การ, ทหาร พ่อ เรือน, หมอบ เกตชนไป ต่าง
พร้อมใจ, ถวาย พระพร, ยอ กร ตาม ๗ ๒ คำ

ดาว พง คำ ๑ (ร้อง พร้อม กัน) บุญ ของ
ไทย, พระด ในย, นารายณ์ ราช คิน ปกณ, บรมนารถ,

พระพุทธเจ้าได้

๒๙

ชาติสยาม นับแต่ขึ้น กรุงศรี, ไม่มี ทรมาน มีแต่
ความ, สดุดี, ทวี วัน ขอ พระคุณ, วิบุลย มหา,
ศักดิ์ ภาพ ปราบ บราบ, เป็ของ พระเดช, ทุก เขต
ชั้น สมนะ, พราหมณา, ไพรี ฟานนี้ พัง
กทศพิธ, ราชธรรม, สุธันต์เขย ๗ ๔ คำ วัธ แต่
วัง ฝรั่ง สวรรณย์ ถวาย พระพร พระบาท สมเด็จ พระเจ้า
อยู่หัว ของ เรา

มีด ม่าน

ศุภมัตถุ

๒๐ พ.ย. ๒๕๒๑